

بسمه تعالی															
تعداد صفحات: ۴		سوالات درس فارسی ۲													
مدت آزمون: ۸۰ دقیقه		ساعت شروع آزمون: ۸ صبح													
تاریخ آزمون: ۱۴۰۳ / ۱۰ / ۰۳		نام و نام خانوادگی:													
اداره آموزش و پرورش منطقه ۵ تهران		دوره دوم متوسطه دی ماه ۱۴۰۳ (سوالات پاسخ‌نامه دارد).													
قلمرو زبانی (۷ نمره)															
۰/۲۵	۱	عبارت «نام فرشته‌ای که نگهبان بهشت است» توضیح چه واژه‌ای است؟													
۰/۲۵	۲	در بین کلمات زیر کدام کلمه با سایرین ارتباطی ندارد؟ مطرب متقارب مبشر خيلتاش													
۰/۲۵	۳	معنی واژه‌های مشخص شده را بنویسید. الف) جانفشانی‌های شما دشمن را به <u>اعجاب</u> واداشت													
۰/۲۵		ب) او <u>عندلیب</u> مجلس انس ما محسوب می‌شد.													
۰/۲۵	۴	نوشتار کدام واژه داخل کمانک کامل‌کننده‌ی مفهوم عبارت است؟ الف) سعدی برای من به منزله‌ی شیر (آغوز - آقوز) بود.													
۰/۲۵		ب) ما به فلک می‌رویم (عزم - عظم) تماشا که راست													
۰/۲۵		ج) در آن روزهای (غربت - قربت) نیازمند دلگرمی و امید بودیم.													
۰/۱۷۵	۵	در میان گروه کلمات زیر املاي سه واژه نادرست است، شکل درست آن‌ها را بنویسید. « شایق و مشتاق - تحنیت و شادباش - سرسام و هزیان - اذن و رخصت - مذلت و خواری - قایت و فرجام - مهمات و خطیر »													
۰/۲۵	۶	نادرستی‌های املايی را در عبارت‌های زیر تصحیح کنید. الف) او از عزیزترین دوستان من بود که حسن سیرت و سباحت منظر را توأم داشت.													
۰/۲۵		ب) ابلیس پرتلبیس باری گرد غالب آدم طواف می‌کرد.													
۰/۲۵	۷	بیت «کرم ورزد آن سر که مغزی در اوست که دون همتانند بی مغز و پوست»													
۰/۲۵		الف) چند جمله دارد؟													
۰/۲۵		ب) مصراع دوم را مطابق زبان معیار مرتب کنید.													
۰/۲۵	ج) نقش دستوری واژه‌ی پوست را بنویسید.														
۰/۱۷۵	۸	با توجه به روابط معنایی واژگان جدول زیر را کامل کنید.													
۰/۱۷۵	<table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <thead> <tr> <th>روابط معنایی</th> <th>واژه دوم</th> <th>واژه اول</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>تناسب</td> <td>.....</td> <td>رقعه</td> </tr> <tr> <td>.....</td> <td>هنر</td> <td>سینما</td> </tr> <tr> <td>تضاد</td> <td>.....</td> <td>ادبار</td> </tr> </tbody> </table>			روابط معنایی	واژه دوم	واژه اول	تناسب	رقعه	هنر	سینما	تضاد	ادبار
	روابط معنایی	واژه دوم	واژه اول												
	تناسب	رقعه												
	هنر	سینما												
تضاد	ادبار													

۰/۵	جمله‌ی زیر را مجهول کنید. زرها را پدر ما از غزو هندوستان آورده است.	۹
۰/۵	با توجه به عبارت زیر به سوالات پاسخ دهید. «اگر زمستان بود زیر کرسی و اگر فصول ملایم بود روی قالیچه در حیاط می‌نشستیم. خاله‌ام همیشه می‌گفت: او و مادرم، هر دو این قصه‌های شیرین و جذّاب را از مادربزرگشان به یاد داشتند. از این مادربزرگ، مادر پدر زیاد حرف می‌زدند»	۱۰
۰/۱۵	الف) دو نقش تبعی متفاوت پیدا کنید.	
۰/۲۵	ب) کلمه‌ای در متن بیابید که هم‌آوای آن در زبان فارسی وجود دارد.	
۰/۲۵	نقش دستوری کلمه‌ی «مهندس» را در هر یک از جملات زیر بنویسید.	۱۱
۰/۲۵	الف) شهید تندگویان، مهندس توانای صنعت نفت ایران بود.	
۰/۲۵	ب) وزیر نفت ایران در اوایل انقلاب، مهندس تندگویان بود.	
۰/۲۵	در بیت «برداشته دل ز کار او بخت در ماند پدر به کار او سخت» کدام واژه در نقش «قید» است؟	۱۲
	الف- دل ب- بخت ج- سخت د- پدر	
۰/۵	در بیت زیر نقش ضمائر متصل (پیوسته) مشخص شده را بررسی کنید. با زمانی دیگر انداز ای که پندم می‌دهی کاین زمانم گوش بر چنگ است و دل در چنگ نیست	۱۳
قلمرو ادبی (۵ نمره)		
۰/۵	با توجه به شعر زیر به سوالات پاسخ دهید. « ز رخسارش فرو می‌ریخت اشکی بنای زندگی بر آب می‌دید در آن سیماب گون امواج لرزان خیال تازه‌ای در خواب می‌دید »	۱۴
۰/۵	۱- مشبّه‌به را در مصراع دوم بیت اول و مشبه را در مصراع اول بیت دوم مشخص کنید.	
۰/۵	۲- مفهوم کنایه‌ی مصراع پایانی را بنویسید.	
۰/۵	بیت زیر را از نظر کاربرد حس آمیزی و استعاره بررسی کنید. «به ترانه‌های شیرین به بهانه‌های زرّین بکشید سوی خانه مه خوب خوش لقا را»	۱۵
۰/۵	هر یک از بیت‌های زیر را از نظر کاربرد آرایه‌های ادبی بررسی کنید. (هر بیت دو مورد کافی است)	
۰/۵	الف) چون رایت عشق آن جهانگیر شد چون مه لیلی آسمان گیر	۱۶
۰/۵	ب) کنار نام تو لنگر گرفت کشتی عشق بیا که یاد تو آرامشی است طوفانی	
۰/۵	ج) نه بیگانه تیمار خوردش نه دوست چو چنگش رگ و استخوان ماند و پوست	
۰/۲۵	جاهای خالی را با کلمات مناسب پر کنید. الف) حسام الدین از مولانا درخواست نمود تا کتابی به طرز الهی‌نامه‌ی یا منطق الطیر عطار به نظم آرد.	۱۷
۰/۲۵	ب) شاعران در سرودن منظومه‌های داستانی معمولاً از قالب بهره می‌گیرند.	

۰/۱۵	شعر در «امواج سند» توسط چه کسی و در چه قالبی سروده شده است؟	۱۸
۰/۱۵	واژگان بهم ریخته‌ی زیر بیتی از شعر «آفتاب حسن» است آنها را مرتب کنید. ز ابر - تابانم - برون آ - آرزوست - دمی - ای آفتاب - کان چهره - حسن - مشعشع	۱۹
۰/۲۵	مصراع‌ی از شعر خوانی زاغ و کبک را بنویسید که واژه «مخزن» در آن به کار رفته باشد.	۲۰
۰/۲۵	مصراع بعدی «کرد فرامش ره و رفتار خویش» را بنویسید.	۲۱
قلمرو فکری (۸ نمره)		
۰/۱۵	درک و دریافت خود را از عبارت زیر بنویسید. «هر عصب و فکر به منبع بی‌شائبه‌ی ایمان وصل بود که خوب و بد را به عنوان مشیت الهی می‌پذیرفت»	۲۲
۰/۲۵	بیت زیر بیانگر چه دیدگاهی است؟ «کدام دانه فرو رفت در زمین که نرست چرا به دانه‌ی انسانیت این گمان باشد»	۲۳
۱	در عبارت‌های زیر مقصود از قسمت‌های مشخص شده چیست؟ (هر مورد ۰/۲۵) الف) شما در این <u>آینه</u> نقش‌های بوقلمون بینید. ب) تا مثل این شکوفه <u>موی ما کافوری شود</u> ، دوستی را نگاه داریم. ج) در ایران آن روز دو دربار بود! <u>دربار بزم</u> و دربار رزم. د) پذیرفتم و بازادم که مرا به کار نیست و <u>قیامت سخت نزدیک است</u> .	۲۴
۰/۱۵	مفهوم کلی بیت زیر به چه مفهومی اشاره دارد؟ «به ترتیبی نهاده وضع عالم که نی یک موی باشد بیش و نی کم»	۲۵
۰/۲۵	عبارت «مردی زردچهره، باریک اندام و لاغر بود و چشمانی سخت جذاب داشت و از نظر اخلاق و سیرت ستوده‌ی اهل حقیقت و سرآمد هم روزگاران خویش بود» توصیف کدام یک از شخصیت‌های زیر است؟ الف) سعدی ب) مولوی ج) فخرالدین عراقی د) حافظ	۲۶
۰/۱۵	یک مفهوم ارزشمند برای عبارت زیر از کتاب تذکره‌الاولیا بنویسید. «مرد باید در میان بازار مشغول تواند بود، چنانکه یک لحظه از حق تعالی غایب نشود»	۲۷
۰/۱۵	با توجه به بیت زیر شخصیت «قاضی بست» را تحلیل نمایید. حساب خود اینجا کن آسوده دل شو میفکن به روز جزا کار خود را	۲۸
۰/۱۵	بر مبنای درس «پرورده‌ی عشق» مفهوم بیت زیر را با نگرش خویشان مجنون مقایسه کنید. «یک بار هم ای عشق من از عقل میندیش بگذار که دل حل بکند مسئله‌ها را»	۲۹

۴	<p>معنی ابیات و عبارت های زیر را به نثر روان بنویسید.</p> <p>۱- در این دو سه روز بار داده آید. ۰/۲۵</p> <p>۲- نمی دانست کجا ریشه بدواند. ۰/۲۵</p> <p>۳- شور جنگ و دفاع در دل ها تنوره می کشید. ۰/۲۵</p> <p>۴- عشق حالی دو اسبه می آمد. ۰/۲۵</p> <p>۵- زود باشد که این پسر تو آتش در نهاد سوختگان عالم زند. ۰/۵</p> <p>۶- هر نفس آواز عشق می رسد از چپ و راست ۰/۵</p> <p>۷- رزق هر چند بی گمان برسد شرط عقل است جستن از درها ۰/۵</p> <p>۸- از این سدّ روان در دیده‌ی شاه ز هر موجی هزاران نیش می رفت ۰/۵</p> <p>۹- خویشان همه در نیاز با او هر یک شده چاره‌ساز با او ۰/۵</p> <p>۱۰- بخور تا توانی به بازوی خویش که سعیت بود در ترازوی خویش ۰/۵</p>	۳۰
۲۰	پاینده باشید	جمع

تعداد صفحات: ۳		همه‌ی رشته‌ها (پایه‌ی یازدهم)		پاسخ برگ سوالات درس فارسی ۲	
مدت آزمون: ۸۰ دقیقه		تاریخ آزمون: ۱۴۰۳ / ۱۰ / ۰۳		نام و نام خانوادگی: ساعت شروع آزمون: ۸ صبح	
اداره آموزش و پرورش منطقه ۵ تهران				دوره دوم متوسطه دی ۱۴۰۳	
قلمرو زبانی (۷ نمره)					
۰/۲۵				رضوان	۱
۰/۲۵				متقارب	۲
۰/۵			(ب) بلبل - هزارستان	الف) شگفتی - تعجب	۳
۰/۷۵			(ج) غربت	الف) آغوز (ب) عزم	۴
۰/۷۵		 غایت و فرجام.....	تحنیت و شادباش..... ..سرسام و هذیان.....	۵
۰/۵			(ب) قالب	الف) صباحت منظر	۶
۰/۷۵			(ج) معطوف به مسند	الف) ۳ جمله (ب) دون همتان بی مغز و پوست هستند	۷
۰/۷۵			روابط معنایی	واژه اول	۸
			تناسب	رقعه	
		 تَضَمَّنَ.....	سینما	
			تضاد	ادبار	
۰/۵				زرها از غزو هندوستان آورده شده است	۹
۰/۱۵			الف) او و مادرم (معطوف) - شیرین و جذاب (معطوف) / هر دو (بدل برای او و مادرم) - مادر پدر (بدل برای مادر بزرگ)		۱۰
۰/۲۵			(ب) حیا ط = حیات		
۰/۲۵				الف) هسته گروه مسندی	۱۱
۰/۲۵				ب) شاخص	
۰/۲۵				سخت	۱۲
۰/۱۵			گوش من بر چنگ است = مضاف الیه.....	..به من پند می دهی = متمم....	۱۳

قلمرو ادبی (۵ نمره)		
۰/۵	۱-...بنا.....	۱۴
۰/۵	۲-.....نقشه ی جدیدی کشید.....	
۰/۵	ترانه های شیرین = حس آمیزی مه یا مه خوب خوش لقا = استعاره از شمس تبریزی	۱۵
۰/۵	الف) آسمان گیر شد: کنایه از مشهور شدن - مه لیلی : استعاره از صورت لیلی - رایت عشق : اضافه تشبیهی - مه و آسمان : تناسب	۱۶
۰/۵	ب) یاد تو آرامشی است طوفانی : پارادوکس - لنگر، کشتی، طوفان : مراعات نظیر - کشتی عشق : اضافه تشبیهی	
۰/۵	ج) دوست و پوست: جناس ناقص اختلافی - بیگانه و دوست : تضاد - رگ و استخوان و پوست: مراعات نظیر	
۰/۵	الف) ...سنایی..... ب) مثنوی.....	۱۷
۰/۵	مهدی حمیدی شیرازی - در قالب چهارپاره یا دوبیتی پیوسته	۱۸
۰/۵	ای آفتاب حسن برون آدمی ز ابر کان چهره مشعشع تابانم آرزوست	۱۹
۰/۲۵	دید یکی عرصه به دامان کوه عرضه ده مخزن پنهان کوه	۲۰
۰/۲۵	ماند غرامت زده از کار خویش	۲۱
قلمرو فکری (۸ نمره)		
۰/۵	هر آنچه در ذهن و دل انسان می گذرد اعم از افکار مثبت یا منفی ناشی از اراده و خواست خداوند است. به عبارت دیگر انسانی که به چنین باوری اعتقاد دارد تمامی افکار و احساساتش برگرفته از منبع فیض الهی می باشد.	۲۲
۰/۲۵	اعتقاد به معاد و باورداشت به عالم پس از مرگ	۲۳
۱	الف) وجود آدمی ب) پیر شدن ج) دربار فتحعلی شاه قاجار یا دربار پدر د) کهنسالی و نزدیک بودن زمان مرگ	۲۴
۰/۵	اعتقاد به نظام احسن خلقت و اینکه هر چیزی که در عالم وجود دارد در بهترین حالت ممکن خلق شده است.	۲۵

۰/۲۵	مولوی	۲۶
۰/۵	انسان در عین حضور در جامعه و انجام کارهای روزمره اش نباید از یاد حق غافل شود.	۲۷
۰/۵	از آنجایی که قاضی بست فردی با ایمان و معتقد به رزق حلال و مال بی شبهه بود، از پذیرفتن صله‌ی سلطان امتناع کرد تا مبدا در روز قیامت مورد مواخذه قرار بگیرد.	۲۸
۰/۵	نظر خویشان و اقوام مجنون این بود که عشق و عاشقی کاری بیهوده است و باید نگاهی عاقلانه به اتفاقات حتی عشق ورزی داشته باشیم اما شاعر در این بیت می گوید که باید عقل و منطق را در عشق کنار بگذاریم و حل مسائل را به دل بسپاریم.	۲۹
۴	<p>۱- در روزهای آینده اجازه ملاقات و دیدار بدهید.</p> <p>۲- نمی دانست کجا باید ساکن شود.</p> <p>۳- اشتیاق شدید به دفاع از وطن در وجود افراد دیده می شد.</p> <p>۴- عشق با عجله و شتابان می آمد.</p> <p>۵- به زودی این پسر(مولانا) در جان عاشقان عالم آتش عشق را روشن خواهد کرد.</p> <p>۶- هر لحظه نوا و صدای عشق از گوشه و کنار عالم به گوش می رسد.</p> <p>۷- اگر چه رزق و روزی از طرف خدا به بندگان خواهد رسید اما عقل حکم می کند که انسان برای کسب روزی تلاش داشته باشد.</p> <p>۸- جلال الدین خوارزمشاه بادیدن رود سند که مانند سدی متحرک (به واسطه ی وجود اجساد و سربازان) مانع فرار او می شد بسیار ناراحت شده بود.</p> <p>۹- اقوام و خویشاوندان پدر مجنون هر یک در پی همدردی و چاره اندیشی با او بودند.</p> <p>۱۰- تا می توانی از درآمد و حاصل دسترنج خودت استفاده کن، چرا که رفاه آدمی به میزان تلاشش بستگی دارد.</p>	۳۰
۲۰	پاینده باشید	جمع